

EN ÖZLÜ DUA VE TEHECCÜT NAMAZININ MÜTHİŞ FAYDALARI

Bismillahirrahmanirrahim.

el-Hamdü li'l-lâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullâh ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

يَا عَائِشَةُ عَلَيَّكَ بِجَمَلِ الدُّعَاءِ وَجَوَامِعِهِ قَوْلِي:
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ
مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ

عَاجِلِهِ وَأَجَلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَسْأَلُكَ
الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ
مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَسْأَلُكَ
مِمَّا سَأَلْتَ بِهِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَعُوذُ
بِكَ مِمَّا تَعَوَّذَ مِنْهُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَمَا قَضَيْتَ لِي مِنْ قَضَاءٍ فَاجْعَلْ عَاقِبَتَهُ رُشْدًا

Ya aişetu Aleyki bi-cümeli'd-duâi ve cevâmiihî. Kûlî; Allâhümme innî es'elüke mine'l-hayri küllihî âcilihi ve 'âcilihi mâ alimtü minhü ve mâ lem a'lem. Ve es'elüke'l-cennete ve mâ karrebe ileyhâ min kavlin ev amel. Ve eûzü bike mine'n-nâr ve mâ karrebe ileyhâ min kavlin ev amel. Ve es'elüke mimmâ se'eleke bihî Muhammedün ve eûzü bike mimmâ teavveze minhü Muhammedün. Ve mâ kadayte lî min kadâin fec'al âkîbetehû rüşdâ.

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Peygamber *sallallahu aleyhi ve*

sellem Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyup teallüm eylemek, tefeyyüz etmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve iza-hına başlamadan önce, Peygamber Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın bir eseri ve nişânesi ve ifade vesilesi olmak üzere, onun rûh-u pâkine hediye olsun diye; onun mübarek âl'inin, pak ashabının, kıyamete kadar cümle etbâının, ahbabının; sâir enbiyâ ve mürselînin, cümle salihlerin, evliyâullahın ruhlarına; ve hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşitleri olan, verese-i nebî olan meşâyih-i vâsılînimiz sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeleri Allah yolunda cihat eyleyip fethedip bize emanet bırakmış olan fatihlerin, şehitlerin, gazilerin, mücahitlerin -o mübarek ecdadımızın- ruhlarına hediye olsun diye; bu hadîs-i şerîfleri toplayıp, tasnif edip, nakledip bize kadar ulaştırmış olan alimlerin, fazılların, kâmillerin ruhlarına hediye olsun, cümle alimlerin ruhlarına hediye olsun diye; beldemizde medfun bulunan cümle mü'min-i mü'minât kardeşlerimizin ve ashâb-ı hayrât u hasenâtın, şu

caminin yapılmasına, yaşamasına, devamına vesile olanların ruhlarına hediye olsun diye; şu camiden gelmiş geçmiş olan imamların, müezzinlerin, hatiplerin, cemaatlerin ruhlarına hediye olsun diye; ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz değerli kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve bütün yakınlarının ruhlarına hediye olsun, cümlesinin ruhları şâd olsun, makamları âlâ olsun, Allahu Teâlâ hazretleri onlara da bizlere de rahmetiyle muamele eyleyip cümlemizi cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin diye; biz yaşayan mü'min kullar da sıhhat, afiyet, saadet, selamet üzere yaşayıp Rabbimiz'in huzuruna sevdiği, razı olduğu, yüzü ak, alını açık mü'min-i kâmil kullar olarak varalım diye bir *Fâtîha*, üç *Ihlâs-ı Şerîf* okuyalım, onların ruhlarına bağışlayalım, öyle başlayalım.

Metnini okumuş olduğum hadîs-i şerîfi hadis alimi, büyük alim İmâm Buhârî *rahmetullahi aleyh* ümmü'l-mü'minîn Hz. Âişe-i Sıddîka *radiyallahu teâlâ anhâ*'dan rivayet eylemiş. Hz. Âişe validemize Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyurmuş ki;

Aleyki bi'l-cümeli'd-duâi ve cevâmiihî.

“Sana duaların en özlüsü ve en derli toplusunu tavsiye ederim. Bu duayı et.” *Kûli*. “Şöyle söyle.” buyurmuş.

Peygamber Efendimiz, kendi zevcesi, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın kızı, mü'minlerin anası, müs-lüman kadınların örnek alacağı alim, fazıl, kâmil, âbid, zahid, bir mübarek numune olan Hz. Âişe-i Sıddîka *radıyallahu teâlâ anhâ*'ya böyle tavsiye etmiş. Yani duanın derli toplusu, mânası, özlüsü, çok şümüllüsü ve çok kârlısı, sevaplısı demek oluyor.

Şimdi duayı cümle cümle okuyup izahına geçelim.

“Şöyle söyle” diyor Peygamber Efendi-miz. *Kûli*. “De ki:”

Allahümme innî es'elüke mine'l-hayri küllihî âcilihi ve 'âcilihi mâ alimtü minhü ve mâ lem a'lem. “Yâ Rabbi, ey Allahım, ben sen-den hayrın hepsini, hayrın her çeşidini, hem yakın zamanda olanını hem ileride olacak ola-nını, hem bildiğimi hem de bilmediğimi; hep-sini senden isterim. Hem bu

dünyadakini hem âhiretteki hayrını, hepsini senden dilerim, isterim yâ Rabbi.”

“Yâ Rabbi, ey Allah’ım, ey Rabbim! Ben senden hayırdan sayılan şeylerin hepsini; şimdiki dünyaya ait olanını ve âhirete ait olanını; hem kendilerinin ne olduğunu bildiklerimi hem de hiç bilmediğim, haberim olmadığı hayırları, hepsini senden dilerim. Ben bilmem ama sen bilirsin; sen bana ihsan et.” demiş oluyor.

Ve es’elüke’l-cennete ve mâ karrebe ileyhâ min kavlin ev amel. “Ve senden yâ Rabbi, cenneti isterim; beni cennete yaklaştıracak, cennete girmeme sebep olacak söz, iş, ne varsa onların hepsini dilerim. Cenneti isterim, cennete götürececek sözleri, işleri nasip etmeni isterim.”

Ve eûzü bike mine’n-nâr ve mâ karrebe ileyhâ min kavlin ev amel. “Ve cehennemden, ateşten sana sığınırım ve beni cehenneme götürececek sözden, işten sana sığınırım.”

Ve es’elüke min mâ se’eleke bihî Muhammed. “Muhammed-i Mustafâ *sallallahu aleyhi ve sellem* -’in yâ Rabbi, peygamber olarak, gözü açık, dünyayı âhireti bilen bir kimse

olarak, Allah'ın en sevgili kulu olarak, İslâm'ı en iyi bilen, Kur'an kendisine indirilmiş kimse olarak, insanların rehberi olarak, Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem*- yâ Rabbi senden ne istemişse ben onları senden isterim." *Ve eûzü bike mimmâ teavveze minhü Muhammedün.* "O mübarek kulun Muhammed-i Mustafâ, yâ Rabbi sana nelerden sığınmışsa - ben bilmiyorum ama o bilir- ben de onlardan sana sığınırım."

Ve mâ kadayte lâ min kadâin. "Bana bir şey takdir ettiysen yâ Rabbi, takdir ettiğin şeyi." *Fec'al âkıbetehû rüşdâ.* "Benim için hayırlı eyle; akıbeti hayırlı olsun, hoş olsun, iyi olsun. Takdirâtın, mukadderâtın hakkımda hayırlı takdirât olsun, hayırlı mukadderât olsun; sonu hayır gelsin."

İlk başta insan bazen sıkılır, bilmez ama sonu hayır gelsin. Bazı şeylerin önünde insan hoşlanır, heveslenir, heves eder, arzu eder, sevinir ama sonu iyi gelmeyebilir. "Sonunun iyi geleni, hayır olanı, akıbetinin rüşd olanı... senden isterim yâ Rabbi." demiş oluyor.

Şimdi şöyle bir daha dönüp bakacak olursak; Peygamber Efendimiz mübarek zevcesi Hz. Âişe anamıza ne tavsiye etmiş oluyor?

“Bildiğin, bilmediğin her çeşit hayrı Allah’tan iste.” demiş oluyor. Hayır, iyilik; çeşitleri sonsuz. Sonsuz ama hepsi o kelimenin içinde mevcut olduğundan “Senden hayrın her çeşidini, hem bu dünyaya ait olanını hem âhirete ait olanını istiyorum.” deyince hepsini toptan istemiş oluyor. Hakikaten derli toplu bir dua bu. Detayı saymaya lüzum yok; toptan insan bütün hayırları istemiş oluyor.

Âcil dediği; acele, bu dünyada olan. Yani bu dünyaya ait hayırları isterim.

a. İnsan Bu Dünyada Ne İster?

İnsan bu dünyada ne ister?

Bir kere hasta olmamak ister. “Vücudum sağ olsun. Başımda ağrı olmasın. Belimde ağrı olmasın...” Vücudunun sağ ve esen olmasını ister.

Sonra ne ister?

Huzur ister. Saadet ister. Yani insan sıhhatli olur da dertli olur; çocuğundan derdi

olur, karısından derdi olur. Kadınsa kocasından derdi olur. Komşusundan derdi olur. İşinden problemi olur. Veyahut komşularından bazı takışmalar olur. Miras meselesi olur. Ticaretinde borçları vardır, ödeyememiştir, Karadeniz’de gemisi batmıştır, Bolu’da kamyonu kaymıştır... Yani çeşit çeşit şeyler olabiliyor.

“Dünyaya ait ne kadar hayır varsa dünyaya ait işlerimde de hayır ver yâ Rabbi, âhirette de...”

b. Ahiretteki En Büyük İyi Şey

Âhiretteki hayrın başı mağfirettir.

Muhterem kardeşlerim!

Bir kul Allah tarafından Allah’ın rahmetine mazhar edilmişse kurtuldu. Mağfiretine mazhar olduysa ne mutlu. Yani âhirette en güzel şey, Allah’ın mağfiretine mazhar olmaktır. “Affettim seni kulum, hadi geç bakalım.” dedi mi yaşadı. Çünkü kusursuz kul olmaz. Eksiksiz kul olmaz. Hatasız kul olmaz. “Hadi senin kusurlarını saymayacağım, bakmayacağım, pek böyle sıkmayacağım seni; affettim seni, mağfiret eyledim.” dedi mi, en güzeli odur.

Tabii âhiretin ilk kapısı kabirdir. İnsan kabre girdi mi, âhiretin kapısı orası. Burada iki ihtimal vardır; iyi insansa kabirde kendisine salih amelleri yoldaş, arkadaş, enîs, mûnis olacaktır. Kabirde kabri nurlu olacaktır. Herhangi bir zarar görmeyecektir. Huzur içinde yatacaktır. Nur içinde yatacaktır. Ne mutlu... Veyahut da kötü kuldur; kötü amelleri kabirde kendisine kötü suretlerle yani yılanlar, çıyanlar vesaire şeklinde temessül edecektir. Gırtlığına sarılacaktır, bedenine sarılacaktır, sokacaktır. Kabri ateş dolacaktır, yanacaktır. Kabri cehennem çukurlarından bir çukur olacaktır. İşte felaketin başlangıcı kabirde başlıyor. Sefa da kabirde başlıyor, cefa da kabirde başlıyor.

Ondan sonra bu dünyanın sonu gelecektir. İnsanlar kabirden kalkacaklar, mahşer günü mahşer yerinde toplanacaklar. Kıyamet kopacak. O mahşer yerinde de daha hesap ve kitap görülmeden önce, daha hesaba ve kitaba çekilmeden önce uzun bir bekleyiş olacaktır. Elli bin yıl Hakk'ın divanında durulacaktır. İnsanların ayakta durmaya takati olmayacak, diz çöküp kalacaklar. Başları öne eğik olacak,

korkular içinde bekleşecekler, titreşecekler ki “Acaba mahkeme-i kübrâ kurulunca, hesabımız görülmeye başlandığı zaman bizim halimiz ne olacak? Acaba Rabbimiz’in mağfiretine mazhar olacak mıyız? Yoksa Allahu Teâlâ hazretleri yaptığımız kusurları, günahları hesaplayıp, bizi cehenneme sevk edip günahımız kadar cezalandıracak mı?” diye herkes tir tir titreyecek.

Peygamberlerin dahi söz söylemeye, dua etmeye cesareti olmayacak da insanlar peygamberleri bir bir dolaştıkça peygamberler dahi hayatlarındayken yapmış oldukları zelleleri, ayak sürçmelerini, hatalarını hatırlayacaklar. Diyecekler ki; “Benim bugün cesaretim yok. Ben bugün bir şey diyecek durumda değilim.” İnsanlar dönüp dolaşıp, hepsini dolaştıktan sonra Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’e gelecekler ve diyecekler ki; “Yâ Muhammed, Rabbine niyaz eyle de bitsin bu bekleyiş. -Müthiş bekleyiş; korkular içinde, terler içinde, azaplar içinde. Bu mahşer yerinde, bu izdihamda, güneş tepede, terler içinde...- Bu korkular, bu endişeler bitsin. Rabbimiz mahkeme-i kübrâsını kursun; ehli

cennet cennete varsın, her şey ne olacaksa hallolsun, bitsin.” diye niyaz edecekler.

Peygamber Efendimiz Arş-ı Rahmân’a secde edip Allahu Teâlâ hazretlerinden niyaz edecek. O zaman mahkeme-i kübrâ kurulacak -bu ayrı bir azap, ayrı bir dert, ayrı bir heyecan- insanların defterleri verilecek; her şeyleri yazılmış. Nasıl yazılmışsa yazılmış.

c. Müslümanların Aklından Çıkarmaması Gereken Kayıt

إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

*Innâ künnâ nestensihu mâ küntüm ta'melûn.*¹

Müslümanların hatırlarından hiç çıkartmamaları gereken en önemli gerçeklerden birisi budur; yaptıklarımız yazılıyor, kayda geçiyor.

Ben şimdi burada konuşuyorum. Karşıdaki makine benim sözümü ve işimi videoya alıyor. Dünyada insanlar eğer insanların konuşmasını ve hareketlerini videoya alıyorsa... Allahu

---

¹ 45/Câsiye, 29.

Teâlâ hazretleri nasıl bir tespit ile, kayıt ile kaydediyorsa, bu dünya hayatında insanların yapmış olduğu cümle ameller “amel defteri” dediğimiz, meleklerin yazmış olduğu bir şeye kaydediliyor. Nasıl bir kayıttır, Allahu Teâlâ hazretlerinin bildiği bir şey.

Şu kadarcık bir diskete bilmem kaç megabayt bilgi depo ediyorlar; bir kitabı, birkaç cildi sığdırıyorlar. Bilgisayara taktığın, düğmesine bastığın zaman istersen sana yazılı kâğıtlar halinde veriyor. İlim ilerledikçe kim bilir daha nerelere sığdıracaklar...

İnsanoğlunun bütün hafızası, insanın beynindeki küçücük bir hafıza merkezi denilen yerde depo ediliyor. Küçük, çocukluk çağlarından, “Ah rahmetli dedem; işte aksakallıydı da, ben bayramda elini öperdim de, bana şöyle bahşiş verirdi de, beni elinden tutardı da, camiye şöyle getirirdi...” dediği o çocukluk zamanlarından, altmış yıllık, seksen yıllık ömründe neler başından geçmişse hepsinin hatırası hafıza merkezi denilen bir yerde, beynin küçücük bir yerinde. Beynin kendisi ne ki? Bir avuç bir et parçası. O beynin küçücük, mercimek kadar bir yerinde depo

ediliyormuş. Allahu Teâlâ hazretlerinin kudretine bakın ki bir ömrün bilgisini mercimek büyüklüğündeki bir şeyin içine bilgi olarak depo edebiliyor.

İnsanoğlunun amelleri de mânevî bir deftere kaydediliyor; yarın mahkeme-i kübrâda açılacak, insanın gizlide, âşikârede yapmış olduğu ameller ortaya saçılacak. Bugün duvarın arkasında, perdenin arkasında, kimsenin görmediği yerde ama yarın mahkeme-i kübrâda *alâ ruûsi'l-eşhâd* şahitlerin, müşahede eden insanların, halkın, kalabalığın karşısında, şahitli ispatlı “Şu günahı işledi. Şu hatayı yaptı. Şu kabahati yaptı. Şu hırsızlığı, şu arsızlığı, şu yüzüzlüğü, şu günahı işledi...” diye ortaya dökülecek. İnsan kendisi kabul etmese âzâları; elleri, ayakları şahitlik edecek. Diyecek ki; “Yâ Rabbi evet, o haram yere tıpış tıpış ben gittim. Evet yâ Rabbi, o haram mala ben uzandım, ben tuttum, ben aldım. O harama ben baktım...” diye cümle âzâsı söyleyecek. Haktır, gerçektir, Kur’ân-ı Kerîm bildirmiştir; olacak. Olacağından zerrece bir kuşkumuz ve tereddüdümüz yok. Allahu Teâlâ hazretlerinin kudretini seziyoruz, görüyoruz. Dünyadaki şu

âciz, nâçiz mahlukların, insanların bile yaptıkları şeylerden böyle olursa, videolar olursa, teypler olursa, tespitler olursa; âhirette Rabbimiz nice nice kudretler gösterip de bunları ortaya dökerek, besbelli.

O da ayrı bir dert; mahşer yerinde, mahşer halkının karşısında hesabı görülmek. Defterlerin açılması, amellerin -günahların, sevapların- ortaya saçılması, insanların ayıplaması; “Vah, yazık, tüh! Utanmaz mıydın? Nasıl yaptın, nasıl ettin?..” demesi, o zaman o da bir ayrı dert.

Allahu Teâlâ hazretleri, *Ğaffârü’z-zünûb*, *Settârü’l-uyûb*, *Afüvv*, *Ekremü’l-ekremîn* olan Rabbimiz bizi defter divan açtırmadan, hesaba uğratmadan ilk giren, ilk dahil olan bahtiyarlarla beraber yıldırım gibi sıratı geçip de cennete girenlerden eylesin.

Demek ki bildiğimiz, bilmediğimiz nice nice işler var. Onun için insan bu duada “Âhiretteki tehlikelerden, dünyadaki tehlikelerden, âhiretteki hayırlardan, dünyadaki hayırlardan her ne türlü varsa, bildiğim bilmediğim, tüm cümle hayırları senden isterim yâ

Rabbi. Cümle şerlerden sana sığınırım.” demiş oluyor. Çok güzel. Bu duayı ezberleyelim.

Hayrın her çeşidini istiyor. Sonra ne istemiş oluyor?

“Yâ Rabbi, -kestirme olarak- senden cenneti isterim ve beni cennete götürecek amel-leri, işleri, sözleri nasip etmeni isterim. Cehennemden sana sığınırım; cehenneme götürecek sözden ve işten sana sığınırım.” diyor.

d. Cehenneme Götürecek Sözler

Cehenneme götürecek söz nedir?

Cehenneme götürecek söz, *elfâz-ı küfür*-dür, kâfirlik sözüdür. Veyahut insan bu dili yüzünden çok belalara uğrayacak. Yalancı şahitlik, iftiradır, günahdır, bühtandır, malayani sözdür, başkasını zarara sokacak sözdür, yalancı şahitlik... İşte bu gibi sözler veya işler, fiiller, günahlar olabilir. “Yâ Rabbi cennete götürecek işleri, sözleri senden isterim; cehenneme götürecek işlerden, sözlerden beni korusun, onlardan sana sığınırım. Bana bunları yaptırtma.” demiş oluyor.

Sonra, yine daha kestirme bir çare olarak diyor ki; “Senin Muhammed-i Mustafân, senin

o mübarek elçin yâ Rabbi senden ne istemişse ben de onu isterim. O sana nelerden sığınmışsa ben de onlardan sana sığınırım yâ Rabbi.” diye oraya bağlıyor işi. Resûlullah’ın eteğine yapışıyor, onun izine, peşine düşüyor. “Onun dediğini ben de kabul ediyorum. Onun istemediğini ben de istemiyorum. Temenni ettiğini ben de temenni ediyorum.” demiş oluyor.

Sevgili Peygamberimiz, Efendimiz hazretleri Hz. Âişe anamıza bu duayı tavsiye etmiş.

Bir kere daha okuyuvereyim; talebelerin dersi hocasından not tuttuğu gibi siz de bu hadîs-i şerîfteki güzel duayı ezberleyin.

Allahümme innî es’elüke mine’l-hayri küllihî âcilihî ve ‘âcilihî.

İkisi de *âcil* yazılıyor ama birincisi ‘ayn’la, ötekisi ‘elif’le; *âcilihî* ‘ayn’ ile. *Âcil* dediği acele, yani bu dünyada olan; *‘âcil* dediği tecilli, yani âhirette olan.

Allahümme innî es’elüke minel hayri küllihî ‘âcilihî (bu ayn’lı) ve ‘âcilihi (bu hemzeli) mâ alimtü minhü ve mâ lem a’lem. Ve es’elüke’l-cennete ve mâ karrebe ileyhâ min kavlin ev amel. Ve eûzü bike mine’n-nâr ve

mâ karrebe ileyhâ min kavlin ev amel. Ve es'elüke mimmâ se'eleke bihî Muhammed ve eûzü bike mimmâ teavveze minhü Muhammed. Ve mâ kadayte lî min kadâin fec'al âkıbetehû rüşdâ.

Buhârî rivayet etmiş; kuvvetli, sıhhatli bir rivayet. Bu güzel bir dua; sinesinde bütün hayırları topluyor, her şeyi ifade ediyor. Bir kabul oldu mu insanın bu duası, dünyası da mamur âhireti de mamur olur, iki cihanda saadete erer, Allahu Teâlâ hazretlerinin lütfuna mazhar olur.

İkinci hadîs-i şerîfe geçiyorum.

عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ
وَإِنَّ قِيَامَ اللَّيْلِ قُرْبَةٌ إِلَى اللَّهِ وَمَنْهَاةٌ عَنِ الْإِثْمِ
وَتَكْفِيرٌ لِلْسَّيِّئَاتِ وَمَطْرَدَةٌ لِلدَّاءِ عَنِ الْجَسَدِ

Aleyküm bi-kıyâmi'l-leyli fe-innehû de'bu's-sâlihîne kableküm ve kurbetün ilellâhi teâlâ ve menhâtün ani'l-ismi ve tekfîrun li's-seyyiât ve matradatün li'd-dâi ani'l-cesedi.

Ahmed b. Hanbel *rahmetullahi aleyh* rivayet etmiş. Bilal *radıyallahu anh*'ten. Bu ikinci hadîs-i şerîfin mânası gece namaz kılmaya dair; gece namaz kılmanın faziletlerini sıralayan, teşvik eden ve bu teşvikin sebebini beyan eden bir hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz buyuruyorlar ki;

Aleyküm bi-kıyâmi'l-leyl. “Ey müslümanlar, gece namaz kılmak vazifeniz olsun. Gece namaz kılmanızı size tavsiye ederim.”

Sonra izahını yapıyor:

Fe-innehû de'bu's-sâlihîne kableküm. “Çünkü bu, sizden önceki ümmetlerin de evliyâsının, salih kullarının âdetiydi.”

Geceleyin o vakitte kalkıp o gece namazını kılmak onların da âdetiydi.

Ve kurbetün ilellâhi teâlâ. “Geceleyin kılınan o namaz, Allahu Teâlâ hazretlerine yakın olmak, kurbiyet kazanmanın vesilesidir.” *Ve menhâtün ani'l-ism.* “Günahtan insanı alıkoyan bir ibadettir.”

Bu namaza devam eden günahlardan uzak durur; Allah onu korur, günahlara

bulaştırtmaz. O da günahsız bir kul olarak yaşar, rahat eder.

Ve tekfîrun li's-seyyiât. “İşlenmiş olan seyyielerin, günahların affedilmesine vesiledir.”

Kul zamanında hata etmiş, günahlar işlemiş, günahlara bulaşmış; bu gece namazı onları silen, affına sebep olan bir şeydir.

Ve matradatn li'd-dâi ani'l-cesed. “Vücuttan hastalığın defedilmesine sebeptir.”

Sıhhî faydası da var.

Faydalarını bir kere daha sıralayalım: Gece namazı kılmak iyidir, faydalıdır, sevaplıdır. Eskiden yaşayan ümmetlerin de salihleri, âbidleri, zahidleri, velîleri, makbulleri gece namazını kılarlar, o ibadetleri yaparlardı. Bu ibadet, bu gece namazı kulu Allah'a yaklaştırıcı bir ibadettir; kurbiyet, Allah'a yakın kul olmanın vesilesidir. İnsanı mânevî bakımdan günahlardan korur.

“Hocam kendimi tutamıyorum, alamıyorum, utanıyorum ama yine şu günahlara devam ediyorum. Kendimi çekemiyorum...”

Ha, gece namazı kıl, işte o seni alıkoyacak.

Sonra, eskiden yapılmış günahların silinmesine, affedilmesine bağışlanmasına sebeptir. Bir de sıhhî faydası vardır; hastalığı vücuttan defeder. Yani gece ibadetine kalkan kimse sıhhatli olur.

Muhterem kardeşlerim!

Kullar farz ibadetleri kıldılar mı Allah sever. Sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı namazlarını kıldı; farz, tamam. Allahu Teâlâ hazretlerinin sevdiği bir şey. Fakat farzların dışında nafîle dediğimiz ibadetler vardır. Buradaki nafîle, Türkçe'deki "nafîle" mânâsına değildir. Türkçe'deki nafîle, boş demek. "Nafîle yere uğraşma, senin sözünü dinlemeyeceğim. Boşuna ısrar etme, nafîle yere ısrar etme; senin davet ettiğin yere gelmeyeceğim." deriz. Aslında oradaki de fazlalıktan ısrar etme demek ama Türkçe'de bu boş mânâsına gelmiş. Nafîle ibadet demek, farzların yanı sıra fazladan yapılan sevaplı ibadetler demek. İşte insanı Allah'a yakın kılan, sevgili kul kılan ibadetler bunlardır. Ötekiler nasıl olsa farz, vazife; yapacak, onlar tamam.

Farzların dışındaki bu ibadetleri niye yapıyor?

Sâdık kul olduğundan, âşık kul olduğundan, ibadeti sevdiğinden, iyi kul olduğundan yapıyor ve bunlardan dolayı sevabı çok oluyor.

İşte bu nafile ibadetlerden, fazlalıktan yapılan, sevap kazanmaya vesile olan ibadetlerden en önemlilerinden birisi gece ibadeti-
dir, gece namazıdır.

Gece namazı ne zaman kılınır?

e. Gece Namazı Ne Zaman Kılınır?

Gece namazı, insanın uykuya yattıktan sonra bir ara uykusunu bölüp de kalkıp geceleyin kıldığı namazdır.

Gece ne zamandır? Gece ne zaman biter? En son zamanı ne zamandır? En son kaçta kalktığımı zaman bunu kılabilirim?

En son zamanı, imsak kesilme zamanıdır. Takvime bak; imsak ne zaman kesiliyor? Oruç tutacak olsan oruca ne zaman başlayacaksın, yemek yemeyi ne zaman keseceksin; işte o zamana kadar. Yani o zamandan evvelki bir vakitte geceleyin kalkıp namaz kılmak.

O vakitlere aslında “seher vakti” derler. “Seher” kelimesi de Türkçe’de yanlış anlaşılıyor. Birçok kimseye soruyorum; seheri sabah vakti sanıyor. Hayır, sabah vakti değil. Gecenin son vaktine “seher vakti” derler, yani daha gecenin hükmü devam ederken. İnsan seher vaktinde kalktı mı, yarın oruç tutmaya niyet etse sahur yemeği yiyebilir mi? Yiyebilir. Sahur zaten “seher” kelimesiyle ilgili; seherde yenilen yemeğe “sahur” derler. O kelimeyle ilgili zaten. Demek ki seher vakti, sahur vakti demekmiş. Bazıları bunu alaca aydınlık zamanı sanıyor, yani sabah namazı sanıyor; değil. Gecenin son zamanları; yarısı geçtikten sonra, üçte ikisi geçtikten sonraki zamanlardır. Seher vaktinde artık kuşlar cıvıl cıvıl, cıvıl cıvıl ötmeye başlar. Mübarekler nereden bilirler, nasıl bilirlerse -Allah’ın bir esrarıdır- ötmeye başlar. Onun için Yunus Emre de ne demiş şii- rinde;

Dağlar ile, taşlar ile,

Çağırayım Mevlâm seni,

Seherlerde kuşlar ile,

Çağırayım Mevlâm seni.

Gecenin o vaktinde şöyle bir uyanırsan; saate baktın, saat dört buçuk. Ha, tamam. Artık imsağın kesilmesine bir saat, kırk beş dakika filan kaldı. Tamam, en güzel vakti. Biraz erken de olabilir, biraz sonra da olabilir. Yani uykuya yattıktan sonra kalkıp kıldığın her namaz gece namazıdır. O namaza “teheccüd namazı” da derler. İşte bu teheccüd namazı, *kıyâmu’l-leyl*, kelime mânası; geceleyin uykuyu bölüp ibadete kalkmak demek.

Uyku tatlı bir şeydir. Eskiler bunu bilmece tarzında söylemişler: “Çarşıdan alınmaz, mendile konulmaz.” Mendil, file demek o zaman için; biz file veya zembil diyelim. “Çarşıdan alınmaz, zembile konulmaz, ondan tatlı şey olmaz, bil bakalım bu ne?” Ne olacak? Uyku. Tatlı tatlı insan uyur. Yani bir yattı mı kalkmak bilmez; babası gelir, anası gelir; “Hadi, kalk! Sabah vakti oldu...” Eğer geç yatmışsa kalkamaz.

Geç yatmışsa kalkamaz, bir. Günahlı yatıysa kalkamaz, iki. Günahlı yattıysa şeytan mânevî bakımdan gözüne, ağzına, kulağına düğüm vurur, düğümler. Bu düğümler bağılyken insan sucuk gibi... Hani “Ellerini yukarı

kaldır!” dedi, tabancayı çekti. Hırsız eline halatı aldı; adamın elini, ayağını, her tarafını sımsıkı bağladı, ağzına da bir mendil tıktırdı, yatırdı yere. Nasıl, kalkabilir mi? Kalkamaz, “imdat!” bile diyemez. Ancak birisi görecektir de onu o durumdan kurtaracak. Ha, günahlı yatarsa insan, şeytan insanın böyle canına okur. Ne teheccüd namazı; sabah namazına kalkamaz!

Neden?

Yatışından. Yatışı kusurlu olduğundan.

Eğer insan ibadete kalkmak istiyorsa ne yapacak?

Muhterem kardeşlerim!

Geceleyin abdestli yatacak.

Neden?

Abdestli insanın yanına şeytan sokulamaz da onun için. Şeytan sokulamayınca o bağlamayı yapamaz. Gözünü, kulağını, âzâsını bağlamayı yapamadığından insan rahatlıkla kalır.

Akşamleyin yemeği biraz erken yemeli. Çok geç vakte kalırsa o yemek öğütülecek diye

mide çalışır, yorulur filan derken insan geceleyin kalkamaz, sabahleyin kalkamaz. Ama akşam yemeğini hafif yerse, biraz da akşam namazının hemen arkasından yerse, çok geç vakte bırakmazsa, o zaman uykusu hafif olur; rahat bir şekilde uyur. Hakikaten de dinlenir. Karnı dolu bir şekilde uyuyan insanın, vücudu hazımla meşgul olduğu için, sabahleyin dövülmüş gibi kalkar. Gözleri şişmiş, çapaklanmış, başı sersem, neden? Sen akşamleyin pehlivan gibi yemek yedin, o dolu mideyle yattın; o seni öyle zarara uğrattı. Onun için akşam hafif yemek yiyin. Akşam namazı vaktinde yiyin. On dan sonra erken vakitlice yatın, ibadete kalkmak istiyorsanız.

Bir de abdestli yatın ki, günah üzere yatmayın ki Allah sizi mahrum etmesin. “Gelme benim huzuruma, istemiyorum seni!” diye razı olmazsa o zaman gidemezsin tabii. Evine kabul etmezse, kapısını açmazsa elbette ev sahibinin evine gelemezsin. Camiler Allah’ın evidir, Allahu Teâlâ hazretleri istemediği kulu getirtmez. Eğer sen abdestli yatarsan, o zaman -iç çamaşırına *şiar* diyormuş Araplar, *şa’rına* yani derisine ve kıllarına yakın olan iç çamaşırını

demek- insanın şiarında yani iç gömleğinde bir melek geceler ve “Yâ Rabbi bu kulun temiz yattı; sen bunu affeyle, mağfiret eyle.” diye sabaha kadar dua eder.

Demek ki sabah ibadetine yetişmek, gece ibadetine kalkmak isteyen kulun maddî tedbir olarak yemeği erken yemesi, akşam yemeğini hafif yemesi tavsiye edilir. İkincisi; abdestli yatması tavsiye edilir. Günah üzere yatmaması tavsiye edilir.

“Hocam, günahtan kastın ne? Ben içki içmem, zina etmem...”

Ha içki içmezsin, zina etmezsin; gıybet yaparsın, iftira olur, dedikodu olur; malayani olur. Bazı fıkralar, bazı sözler, bazı konuşmalar tepeden tırnağa günah olur. Alay olur. Allah'ın gücüne gidecek, hoşuna gitmeyecek sözler olur.

“İnsan bazen farkına varmadan öyle sözler söyler ki cehennemden yetmiş yıllık uçurumlarına yuvarlanır gider.” Söylediği sözden dolayı cehenneme uçar gider. Aşağı doğru düşmeye devam eder.

Neden?

Söylediği sözden dolayı.

Onun için akşamleyin, akşam sohbetlerinde, akşam toplantılarında, akşam ziyaretlerinde günah üzere olmamak lazım. Sen bir günah işlersin, bir gıybet edersin, Allah'ın hoşuna gitmeyecek bir söz söylersin; Allah da sana ceza olarak sabah namazına huzuruna kabul etmeme cezası verir. “Kabul etmiyorum seni huzuruma, gelme. Şeytanlı olarak, miskin olarak, kazançsız olarak, mahrum olarak, mücrim olarak yat!..” diye kaldırtmaz.

Neden kalkamadın?

Allah sevmedi de onun için.

O bakımdan akşamları aman dikkat edin ki Allah'ın hoşuna gitmeyecek hatalı sözler, işler üzere olmayasınız.

Gece namazına kış gecelerinde kalkmak kolaydır. Peygamber Efendimiz kış mevsimini methediyor. Diyor ki; “Kış mevsimi ne güzel mevsimdir; insan geceleri kalkar, ibadet eder.” Hem uykusunu alır hem ibadetini yapar, sevabını alır. Ne güzel... Gündüzleri de kısadır, oruca niyet etse hiç yorulmadan, terlemeden, ağzı kurumadan, baygınlık

geçirmeden, akşama orucunu tamamlar. “Daha acıkmadım bile.” der insan; ama orucu da tuttu, sevabı da kazandı. Onun için Peygamber Efendimiz kış mevsimine “ne güzel mevsimdir” diyor.

Hangi gözle bakıyor?

İbadet gözüyle bakıyor. İbadet yönünden değerlendiriyor.

Sana göre yaz mevsimi iyidir.

Neden?

Deniz var, keyif var, karpuz var, kavun var, meyve var, sebze var, oyun var, tatil var... Sen eğlence gözüyle, keyif gözüyle bakıyorsun.

Peygamber Efendimiz nasıl bakıyormuş?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz ibadet gözüyle bakıyor.

“Ben Peygamber Efendimiz’in sünnetine uymayı seviyorum. Bak işte sakal da bıraktım; Peygamber Efendimiz’in sünneti yolunda gidiyorum...”

Peygamber Efendimiz’in zihniyetini de al bakalım; asıl Peygamber Efendimiz’in

sünnetine uymak o. Bak, o her şeye ibadet gözüyle bakıyor. Değerlendirmesini ibadet değerlendirmesiyle değerlendiriyor. Sen de her değerlendirmeni öyle yap bakalım.

“Falanca yere gideyim mi? Çok para var, çok kâr var bu işte.”

Çok kâr var ama haram!

“Ha, o haramlı yere gitmeyeyim.”

Şurada?

“Burada çok kâr yok ama buradaki sevap, buradaki kazançlı, buradaki mânevî bakımdan Allah’ın hoşuna gidecek bir şey.”

Tamam, o zaman buraya gel.

“Şuraya gidersem elime şu kadar para geçecek, zekât verirsem kesemden bu kadar para çıkacak...”

Allah zekât vermeyi emrettiğinden veya zekâtını verdiysen sadaka verme sevap olduğundan bu işi yap, bak görürsün bu daha hayırlı olacak. Allah senin işini daha da rast getirecek.

Onun için asıl olan, önemli olan, zihniyetimizi Resûlullah Efendimiz'in zihniyetine benzetmek olmalı.

Resûlullah Efendimiz dünyayı sevmiş mi?

Sevmemiş.

Yahu bu dünya da sevilmez mi? Bak ne kadar güzel; dağlar var, su başları var, piknik yerleri var, göl kenarları var, deniz kenarları var; zevkler var, eğlenceler var; Boğaziçi var, Emirgan var, Tarabya Oteli var, şunu var, bunu var...

İyi ama fâni. Sen burada onunla eğleneceksin, vaktini hoşça geçireceksin ama günaha gireceksin, Allah sevmeyecek. Güle güle günah işleyenler yarın âhirette ağlaya ağlaya günahın cezasını çekerler.

O halde buradaki gülmenin faydası var mı?

Yok. Burada Allah'ın sevabını kazanmak için, rızasını kazanmak için sıkıntı çeken insanlar âhirette Allah'ın mükâfatına erecekler.

O zaman bu sıkıntıya sıkıntı denir mi?

Denmez çünkü sonu iyi geliyor.

f. Sıkıntı Veren Şeylerin Güzelliği

Dünyada da zaten insanlar sonu iyi gelecek olan şeyleri seve seve yapıyorlar. En güzel misal; ameliyat. İnsan vücuduna iğne batırmaya razı gelmez, kan çıkmasına razı gelmez; bıçağın altında kesilmeye, dikilmeye razı oluyor. Karnına bir neşter vuracaklar, şuradan şuraya açacaklar, ondan sonra içeriden şunları alacaklar, bunları alacaklar; üç gün komada kalacaksın, burnuna lastiği sokacaklar, ilaçları yiyeceksin, ölümden döneceksin; yaşam ihtimali şu kadar, sağlık kazanma ihtimali bu kadar... “E ne yapayım; sonunda bu ağrıdan kurtulacağım, bu dertten kurtulacağım, daha çok yaşayacağım.” diye insan kendi canının yanmasına, kanının dökülmesine razı oluyor. Neden? Bir hesap yapıyor; “Ben bu ameliyatın sonunda rahat edeceğim.” diyor.

Binâenaleyh, âhiretin sevabı da böyle. Sen de âhîret hesabı yapacaksın. Yani “Şu dünyada biraz sıkıntı çekeceğim ama şu sevabı kazanacağım, âhîrette rahat edeceğim.” diye hesabı böyle yapmalı. Akıllı insan böyle yapar.

“Ben ameliyat olmam!”

Yahu kardeşim, ameliyat olmazsan bu elin, bu ayağın kangren olur, sonra ameliyat olmadığın için ölürsün.

“Ha, o zaman olayım.” Razi oluyor.

Ya senin şu parmağını keseceğiz, ayağını keseceğiz ya da tüm vücuduna bu hastalık yayılacak; öleceksin.

“Eh, ne yapalım? Kesilsin bari.” diyor. Yani insan bir hesap yapıyor.

Onun için, akıllı insanlar da âhîret hesabı yaparlar.

“O zaman ne olacak? Yandık o zaman. Eyvah! O zaman dünyamız zindan olacak. O zaman mahvolacağız. Her zaman böyle kesme, biçme, üzüntü, sıkıntı...”

Hayır, öyle de değil. Yani korkulacak gibi bir şey değil. O korkutmayı insana, içine nefis ve şeytan salıyor. Şeytan korkutuyor. Şeytan kendisine dost olan insanları ibadet ve taat yolundan korkutuyor.

“Ya oraya gidilir mi? Şu sofuların, softaların, sakallıların, hacıların, hocaların gittiği yola gidilir mi? Cehennem gibi bir hayat

bunların hayatı...” diye adamların gözüne öyle gösteriyor. Adam doğru yola gelmiyor; imana, İslâm’a, Kur’an’a gelmiyor.

Birisi çalgıcıyken, baterist iken tevbe etmiş, sakal bırakmış. Delikanlı çocuk, anası babası karşı cepheden, dinle imanla hiç ilgileri yok. Anası babası çok kızıyorlar buna, “sen müslüman oldun” diye. Ne güzel bateri çalıyordu, belki barlarda, pavyonlarda, gazinolarda; ayda veyahut akşamda şu kadar para geliyordu. Tabii o paralardan anası babası da herhalde istifade ediyordu veya istifade etmese bile çocuğun eli para görüyor, rahat ediyor, diye seviniyordu. Çocuk müslüman oldu, bateri çalmayı bıraktı, çalgı çalmayı bıraktı; anası babası ne diyormuş?

Tüylerim diken diken oldu.

“Kanser olsaydın bu kadar üzülmezdik!” diyormuş.

Lafa bak. Yani çocuğunun müslüman olmasına o kadar kızıyor ki “Kanser olsaydın bu kadar üzülmezdik! Ne diye müslüman oldun?” diyor.

Neden?

Sanıyor ki Müslümanlık fena. Sanıyor ki Müslümanlık hep dert, hep sıkıntı, hep üzüntü.

Değil. Allahu Teâlâ hazretleri müslümanlara öyle zevkler, öyle sefalar, öyle hoşluklar, öyle güzellikler verir ki insan hem dünyada hem âhirette rahat eder. Hem dünyası mamur olur hem âhireti mamur olur. Hem vücudu sıhhatli olur, -her zaman bunu söylüyorum, vücudu sıhhat kazanır- hem ruhu huzur kazanır, hem ailesi mutlu olur, hem çocukları hayırlı olur, hem karısıyla geçimi iyi olur, hem ticareti temiz olur, hoş olur, kazancı da yine gür olur; güldür güldür Allah parasını da verir. Ömrü de hoş olur, uzun olur. Sadaka verir, ömrü artar; sıla-i rahim yapar, ömrü artar; anaya babaya itaat eder, ömrü artar. Bakarsın bir müslüman insan; maşaallah, doksan yaşına gelmiş, bembeyaz sakallar... İnsanın boynuna sarılıp öpeceği geliyor. Yüz yaşına gelmiş ihtiyar dede; baktıkça hoşuna gidiyor, sevimli, tatlı, neşeli, şen...

Geçen gün birisiyle oturduk sofraya, yaşlı. Yanında da ev sahibinin çocuğu var. Onun tabağından bir çatalla batırıyor, alıyor, gülüyor ona; yani şaka yapıyor, latife yapıyor, çocuğu

ısıtmak için. Çocuk da gülüyor. Tabii kendi ta-
bağından da ona veriyor. Şen olur.

Yani müslümanları sanmasınlar ki, Müslü-
manlığı sanmasınlar ki azaptır; değil! Müslü-
manlık dünyada da sefa, âhirette de sefa.

Hatta evliyâullah demişler ki, büyükler-
den bazısından rivayet edilmiş ki;

“Şu hükümdarlar bizim elimizde olan
zevkleri, seفالari, keyifleri, lütufları bilseler,
bunları bizden almak için bizim üstümüze ordu
sevk ederlerdi.”

“Ver onları bana! Hücüm!”

Onları almak ister ama bilmiyor. Sanıyor
ki o hoca o dağın başında, o camide o ibadeti
yaparken mahrumiyet çekiyor. Hem de oruç
tutuyor, vah vah vah... Akşama kadar yemek
yemiyor, tüh tüh tüh... Geceleri uyumuyor.
Sen onun zevkini, sefasını bilsen orduyla gelir-
sin “Ver onları bana!” diye o zevkleri, seفالari
elde etmeye, diye öyle söylemişler.

Onun için, isterse zevk olmasın, yani fii-
len, Rabbimiz’e hamd ü senâlar olsun ki zevk
olduğunu da görüyoruz.

Müslümanlıktan daha zevkli yaşam tarzı yok! Bunu da çok net olarak söylüyoruz. En rahat yaşam tarzı Müslümanlık.

“Hocam yapma yani, 500 SEL Mercedes’e binip sefa sürüp, boğazın kenarında yalıda yaşayıp, masanın üstünde hindi dolmasından kaymağa, baklavaya kadar her şey varken bu yaşam mı daha iyi, senin oruç tutarak geçirdiğin zaman mı daha iyi? İnsaf...”

diyecek olursan;

Muhterem kardeşlerim!

Büyük başın derdi büyük olur. Emin olun onların öyle problemleri oluyor ki çok temenni ederlerdi bizim gibi olmayı... Şu Çavuşesku’nun hayatını gördünüz ya, ne kadar ibretli ki bir hafta önce bir kongre yapıldı, herkes alkışladı, “Sen bizim başkanımızsın.” şak şak şak şak... Şimdi belki öldürüldü, belki yakalandı, belki muhakeme ediliyor. İşte dünya hayatı bu. Yani küçücük bir lezzet, ondan sonra bir sürü dert.

Bu dansözler hayatından memnun mu, gecede bilmem kaç milyon lira alan şarkıcılar hayatından memnun mu?

Vallahi değil!

Bu köşklerin sahipleri memnun mu?

Değil!

Bu alışan kadınlar memnun mu?

Değil!

Öyle temenni ediyorlar ki sıcak, huzurlu bir aile yuvası olmasını, öyle istiyorlar ki... “Ah mutlu kcck bir yuvam olsa, kuş yuvası gibi bir yuvam olsa...” diye öyle temenni ediyorlar ki...

Yani dünyada ya kanser oluyor, öyle bur-
nundan geliyor. Haramla beslendiği için ya
kanser oluyor, ya çocuğu âsi oluyor, ya başına
bir felaket geliyor, ya gangsterlerin pençe-
sinde haraca kesilmiş oluyor vs. vs.

İbret alırsan, dikkatle incelersen görür-
sn; rahat ve huzur İslâm’da, kurtuluş
İslâm’da, mutluluk İslâm’da, her şey İslâm’da-
dır.

Bunların böyle olduğunu görüyoruz. Al-
lah’a şkrolsun diye;

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ

Ve emmâ bi-ni'meti rabbike fe-haddis.

“Rabbinin nimetini söyle, bilsin herkes!”²
Elhamdülillah, bak bu nimetleri veriyor, diye emir öyle olduğundan söylüyoruz. Buna *tahdîs-i nîmet* derler. “Elhamdülillah Rabbim bana şunu verdi. Elhamdülillah bunu verdi. Çok şükürler olsun. Rabbimin lütuflarını, ikramlarını, nimetlerinin şükrünü ödemekten âcizim, bir âciz nâçiz kulum.” diye insan söyleyecek de...

Eğer böyle olmasa, eğer tam aksi olsa, eğer hayat tümünden başından sonuna kadar cefa olsa, cevr olsa bile hakiki mü'minler yine onu tercih etmesi lazım.

Hoştur bana senden gelen,

Yâ gonca gül yahut diken.

dediği gibi şairin;

Mevlâ görelim neyler,

Neylerse güzel eyler.

---

² 93/Duhâ, 11.

dediği gibi, aslında öyle olması lazım. Hastalık da olsa, sıhhat de olsa, zenginlik de olsa, fakirlik de olsa, sıkıntı da olsa, ferah da olsa imtihan dünyasıdır diye müslümanın aslında hiçbirine aldırmadan kulluğunu güzel yapmaya çalışması lazım.

Allah bizi bu hâle getirsin, bu duyguya ulaştırın.

Şu geceleyin kalkıp ibadet etmek evliyâlığının anahtarıdır.

Muhterem kardeşlerim!

Evliyâ olmanın anahtarı; geceleyin kalkıp seher vakitlerinde tevbe etmek, istiğfar etmek, namaz kılmaktır.

Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ.

Kim geceleyin gece namazına kalkarsa, bir. Bir de evliyâ, hanımını da kaldırır; “Hatun kalk, mânevî bir pazar, nurdan ışıl ışıl böyle bir âlem; kalk sen de abdestini al, sen de namazı kıl, sen de bu sevapları kazan...” diye eşini de kaldırır. İki geceleyin iki rekât namaz kılarlarsa, Allah rızası için... Ondan sonra yine yatacaklar. Bir kalktılar, abdest

aldılar, teheccüd namazı kıldılar, yine yattılar. Diyor ki Peygamber Efendimiz;

Kütibâ mine'z-zâkirînallâhe kesîren ve'z-zâkirât. “Allah yolunda Allah’ı çok zikredip ecr-i azîme nail olan zâkirîn ve zâkirât zümresine dahil olurlar.”

Muhterem kardeşlerim!

Burada -bu son söylediğim hadîs-i şerîfte bir incelik var. Çoğunuz tabii zikir erbabısınız, cebinizde tespih vardır, *Allah* diyen, *lâ ilâhe illallah* diyen insanlarsınızdır. Fakat bu hadîs-i şerîften anlaşılıyor ki; zikir erbabı olmak sadece tespihle, *lâ ilâhe illallah* demekle değil. Bak, gece namazına kalkan insan Allah’ı çok zikredenler zümresinden yazılacak, diyor. Çünkü o zihniyet çok kuvvetli bir zihniyet; uykuyu feda ediverip de Allah’ın divanına gelmek kuvvetli bir ruhî durum gösteriyor. O bakımdan Allah onu isterse, tesbihatı az bile olsa Allah’ı çok zikredenler zümresinden haşredecek.

وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ
مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

Ve'z-zâkirînallâhe kesîran ve'z-zâkirâti e'addallâhu lehüm mağfireten ve ecran azîmâ

Âyet-i kerîme var, biliyorsunuz;

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ ...

İnne'l-müslimine ve'l-müslimâti ve'l-mü'minîne ve'l-mü'minâti ve'l-kânitîne ve'l-kânitât...

Böyle uzun bir âyet-i kerîme.³ Sonunda da;

وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ
مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

Ve'z-zâkirînallâhe kesîran ve'z-zâkirâti e'addallâhu lehüm mağfireten ve ecran azîmâ.

“Bunlara Allah çok ecir verecek.” diye bildiriyor. İşte insan çok zikrediciler zümresine katılmış oluyor.

³ 33/Ahzâb, 35.

Bir başka hadîs-i şerîfi de burada hatırlatayım; -zikir bahis konusu olunca siz bilin; çünkü zikirle ilgili insanlarsınız-

“Bir insan eğer günahlara batıyorsa, günahlarda devam ediyorsa, tesbihâtı çok olsa bile Allah’ı zikretmemiş sayılır.” diyor Peygamber Efendimiz. “Eğer bir insan günahlardan kendisini alıkoyabiliyorsa, harama bakmıyor, günahlara bulaşmıyor, haramlardan uzak duruyorsa tesbihâtı az olsa bile Allah’ı çok zikredenlerden sayılır.” Çünkü eğer Allah’ı zikredici olsaydı günahı yapmayacaktı. Zaten zikrin sebebi, insanın gûnahtan korunmasıydı. Korunamıyor, demek ki boş. Fos, batıl, asılsız çıktı; zikrediyormuş ama sahteymiş demek ki. Tesbihi dolandırıyormuş elinde ama alışkanlıktanmış demek ki. Gûnahtan bile kesilemedi diye o zikir erbabından sayılmıyor.

O bakımdan Allah’a mutî olmaya çok dikkat edin. Gûnahlardan uzak durmaya çok dikkat edin. Verâ ehli, takvâ ehli olmaya çok dikkat edin ki Allah sizi, amelleriniz boşa gitmesin, sevdiği kulların zümresine dahil eylesin.

Demek ki Allah’a yakınlaşmanın yoluymuş.

Neden?

g. Kesin Kabul Edilecek Dua Zamanı

Muhterem kardeşlerim!

Geceleyin Allahu Teâlâ hazretleri semâ-yı dünyâyâ nüzul eyleyip dünyaya en yakın semadan;

“Yok mu benden bir şey isteyen? Haydi istesin, dilesin; istediğini vereceğim. Yok mu benden affını isteyen? Affedeceğim. Yok mu benden mağfiret isteyen? Mağfiret edeceğim.” diye kullarına seslenir.

Gündüz değil. Gündüz herkes uyanık, bir gürültü, bir patırtı, bir şamata gidiyor; hayatın dağdağası, debdebesi devam ediyor. Geceleyin o vakitte. Onun için geceleyin o vakitte kalkan... Rabbi zaten rahmetinin kapılarını açmış, O kendisi kullarına sesleniyor; “Gel kulum, iste kulum, dile kulum...” dediği zamanda; o da istediği, dilediği, yalvardığı, dua ettiği, istiğfar eylediği zaman Allah’a yakın kul oluyor.

وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ

*Ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâr.*⁴

Seher vakitlerinde en güzel işlerden birisi; “Affını isterim yâ Rabbi, mağfiret etmeni dilerim yâ Rabbi!” diye insanın afv u mağfiret istemesi oluyor.

İnşaallah saatleri bir ayarlama yapalım.

Ne ayarlaması?

Gece namazına ayarlama.

Saatleri gece namazına ayarlayalım. Şu andan itibaren alarmları ona göre ayarlayın.

Günahlardan koruyacak, yani Allah onu hıfz edecek. Bir mânevî mahfaza altına alacak, günahlardan uzak durabilecek; ne güzel.

Ben hoca olduğumdan, vaaz verdiğimden çok kimse -kardeşlerimden- bana geliyor, derdini açıyor, benden çare soruyorlar.

Bu dertlilerin bir kısmı nereden dert yanıyor?

---

⁴ 3/Âl-i İmran, 17.

“Hocam, kendimden çok şikâyetçiyim. Nefsimi yenemiyorum. Bile bile günahları işliyorum. Kendimi tutamıyorum. Nefsim, şeytan beni kandırıyor, yine günahı işliyorum. Çok üzülüyorum sonra ama yapıyorum bunu.” diyor.

Ha, gece namazına kalk; Allah koruyacak. Gece namazını kıl, Allah, *ve menhâtün ani’l-ismi*, günahlardan koruyacak.

Ve tekfîrun li’s-seyiâtî.

Allah günahları da silecek. Eski defterler kapanacak, eski suç dosyaları yok edilecek. Artık mahkemelik durumun kalmadı, hesaba çekilme, hapse atılma durumun kalkmadı; eski dosyalar temizleniyor, günahlar affoluyor; ne güzel.

Bir de ileriye doğru günahların yapılmasında bir korunma oluyor, bir aşı oluyor. Hani bir aşı oluyorsun da hastalığa tutulmuyorsun. O aşığı yaptın, tamam; tetanosa tutulmazsın veyahut kızamık olmazsın. Kızamık da neymiş, hastalık mı? Kızamık bir şehre geldiği zaman insanları kırıp geçirip öldüren bir hastalıktı. Bu aşılarla tabii şimdi böyle hiç kıymet

vermediğimiz bir duruma geldi. İşte bunun gibi oluyor. Eski günahları bağışlıyor, başka türlü ileriye dönük günah işlemekten de alıkoyuyor.

Bir de sıhhî faydası var; hastalığı bedenden defediyor. “Defol, uğrama buraya, hadi bakalım, bacaklarını kırarım görürsen senin, yok ol buradan...” Adamın vücudu sıhhatli oluyor. Hastalık vücuttan defoluyor.

Bu nasıl oluyor?

Muhterem kardeşlerim!

İnsanın böyle uzun müddet yatması doğru değil.

“Dinleniyor ya hocam?..”

Dinleniyor ama idrarı birikiyor, büyük abdesti birikiyor. Yatıyor, yatıyor, yatıyor, yatıyor; patlayacak hale geliyor. Arada bir kalkması lazım. Yani devamlı yatmanın vücuda faydası yok.

Bizim bir kıymetli kardeşimiz var -Allah selamet versin- ayağında bir hastalık vardı; ayağı şişiyor, iltihaplı. Ağrısı, sızısı, derdi oluyor. Kolay da çaresi yok, ilacı yokmuş. Londra’da doktora muayene olduğu zaman

demiş ki; “Tüm geceyi uykuyla geçirme, hep yatarak geçirme; arada kalk, hareket et.” Demek ki hareketsizlik de vücuda bazı şeyler verebiliyor. “Arada kalk, hareket et; mümkünse ayağına suyla masaj yap. Soğuk suyla masaj yaptığın zaman kan deveranı hızlanacak, böylece bu hastalığın geçmesi daha iyi olacak; şöyle biraz kültürfizik hareketleri yap...” diye tavsiye etmiş.

Onunla beraber o doktora gitmiş olan bir profesör arkadaş, biraz da latifeci bir arkadaş, diyor ki;

“Adam İngiliz olduğundan böyle uzun boylu tavsiyede bulundu. Hiç lüzum yok ona. Müslüman olsaydı diyecekti ki; ‘Gece namazına kalk.’, bitecekti iş.”

“Gece namazına kalk.” diyecekti, tamam.

Uykuyu bölmek var; abdest alacak, elini yüzünü soğuk suyla yıkayacak, filan derken soğuk suyla abdest alacak, bir masaj olacak. Yanakları, kulakları kızaracak, soğuk suyla abdest aldı diye. Ondan sonra iki rekât, dört rekât, altı rekât, on iki rekât, Allah ne kadar

nasip ettiyse bir teheccüd namazı kılacak... Demek ki hastalığa da şifa olduğunu İngiliz doktorları bile anlamış oluyor.

O bakımdan bu gece namazını inşaallah kararlaştırdık; saatleri ayarlayacağız, inşaallah gece namazlarını kılacaksınız. Sevap kazanmak ve bu sonuçlara ulaşmak için.

Bundan sonraki hadîs-i şerîfi de okuyup bitirelim. Hem de Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in rivayet ettiği hadîs-i şerîfmiş. Onu da ayrıca bir başka türlü sevdiğimiz için hatırlınızda kalsın.

Aleyküm bi lâ ilâhe illallah ve'l-istiğfâr fe-eksirû minhümâ fe-inne iblîse kâl ehlektü'n-nâse bi'z-zünûb ve ehlekûnî bi lâ ilâhe illallah ve'l-istiğfâr felemmâ raeytü zâlike ehlektühüm bi'l-ehvâ ve hüm yahsebûne ennehüm muhtedûn.

Peygamber Efendimiz Ebû Bekr-i Sıddîk *radıyallahu anh* Efendimiz'in bize rivayet ettiğine göre şöyle buyurmuşlar;

“Size *lâ ilâhe illallah*’ı, *estağfirullah*’ı tavsiye ederim. Bu boynunuza vazife olsun.” *Fe-eksirû minhümâ*. “Bunları çok söyleyin.”

Yani *lâ ilâhe illallah, lâ ilâhe illallah, lâ ilâhe illallah; estağfirullah, estağfirullah, estağfirullah, estağfirullah...*

Bunları çok söyleyin.

Çünkü; *fe-inne iblîse kâl. “İblis dedi ki;” Ehlektü’n-nâse bi’z-zünûb. “Ben insanları kandırıp günahlara bulaştırarak helak ettim, mahvettim.” Ve ehlekûnî bi lâ ilâhe illallah ve’l-istiğfâr. “Onlar da beni lâ ilâhe illallah diyerek, estağfirullah diyerek helak ettiler, mahvettiler.” Ben onları günahlara düşürerek mahvettim. Onlar da günahlara düşseler bile lâ ilâhe illallah diyerek, estağfirullah diyerek yine benimle beraber cehenneme gelmekten kurtuldular. Ben de mahvoldum, helak oldum, kıskançlığımdan çatladım, patladım diye İblis böyle dermiş.*

h. Şeytanın Ustaca Bir Hilesi ve Ondaki Kurtuluş Yolu

Felemmâ raeytü zâlike ehlektühüm bi’l-ehvâ.

Fakat İblis usta bir aldatıcı olduğu için, mesleği aldatmak olduğundan, bu sefer baktı ki günahlarla aldatıyor fakat kul günahını

biliyor, “Vay ben bir günah işledim yine, tevbe yâ Rabbi, affet yâ Rabbi!” diyor, ağlıyor, sızlıyor, dua ediyor, utanıyor; Allah affediyor, tevbe istiğfar ettiği için... “Bu durumu gördüğümden onları gafil yönden yakalayıp da helak etmek için keyiflerine uygun şeylerle, hevâ-yı nefse uydurarak öyle aldattım.” Onlar o zaman günahlarının farkına varmadıklarından, yani hevâ-yı nefse uymalarından, keyiflerince gittiklerinden, yaptıkları işin Allah’ın rızasına uygun olmadığını anlayamadıklarından tevbe ve istiğfar etmediler, etmedikleri için de helak oldular. Ben de bu kurnazlıkla onları tekrar mahvettim, diye söylermiş.

Bu hadîs-i şerîften çıkan mânalar; *lâ ilâhe illallah*’ı çok söyleyeceğiz, *estağfirullah*’ı çok söyleyeceğiz.

Lâ ilâhe illallah ne demek?

Yâ Rabbi! Senden gayri ilâh yok. Sen var-sın, gayri yok. Biz ancak sana ibadet ederiz. Biliriz ki her halimizi görüyorsun, biliriz ki hesaba çekeceksin, biliriz ki azabın var, biliriz ki mükâfatın var, biliriz ki her şeye kâdirsin, biliriz ki bize türlü nimetler ihsan eyledin. Bizi

sen yarattın. Biz yine ölünce senin huzuruna gideceğiz.

Lâ ilâhe illallah bu.

Estağfirullah da;

“Yâ Rabbi günahlarımı mağfiret eyle. Yâ Rabbi beni affeyle. Günahlarımdan geç yâ Rabbi. Ört yâ Rabbi. Gösterme yâ Rabbi. Bağışla yâ Rabbi.” demiş oluyor.

Bu iki söz çok kıymetli sözlerdir, duadır. *Lâ ilâhe illallah* hakkında Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Semenü’l-cenneti lâ ilâhe illallah. “Cennetin parası, giriş ücreti, bedeli *lâ ilâhe illallah*’tır.”

Lâ ilâhe illallah diyen kapıdan cennete girer. Onun için çok kıymetli oluyor. Cennet çok kıymetli yer olduğu için, cennetin girişi de *lâ ilâhe illallah* olduğundan çok kıymetli oluyor.

Estağfirullah da insanın yapmış olduğu hataların, günahların bağışlanmasına sebep oluyor.

Bunu anladık. Şeytan biz böyle söyleyince mahvoluyormuş, kahroluyormuş, onu da anladık.

Şeytanın bizi hevâ-yı nefsimizle aldatmasına gelince, yani keyfimize uygun yollardan, bizim hata ettiğimizi fark etmeyecek şekillerde bizi aldatıp da hatalı duruma, faullü duruma düşürmesine gelince;

Muhterem kardeşlerim!

İşte burada gözümüzü iyi açalım. Yani bu nefsin, şeytanın oyunlarına gelmeyelim. Hevâ-yı nefse tâbi olmayalım. Şeriate tâbi olalım. Allah'ın dinine tâbi olalım. Allah'ın emrine tâbi olalım. Keyif yollarında vakit geçirmeyelim.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi şeytanın şerinden korusun. Tevhitten ayırmasın. Hatalarını gören, boynunu büken, tevbe istiğfar eyleyip Allah'tan affını dileyen ve affa mazhar olanlardan eylesin. Hevâ-yı nefsine uyup da burnunun doğrultusuna gidip, ömrünü fena halde geçirip, ondan sonra da Rabbimiz'in huzuruna yüzü kara varıp cezaya uğrayanlardan eylemesin.

SORULAR VE CEVAPLAR

Soru: Öğrenciler ders çalışmak için hem geç yatıyorlar hem de erken kalkmaları gerekiyor. Geç yatıldığında erken kalkmak mümkün olmuyor. Ne tavsiye buyurursunuz?

Cevap: Erken yatmayı, erken kalkmayı, kalktığı zamanlarda ders çalışmayı tavsiye ederim. Bir de bu durumda olan her insan için Peygamber Efendimiz'in genel tavsiyesi; öğle civarında bir istirahat etmektir. Uyusa da uyu-masa da şöyle bir uzanmak, istirahat etmektir; buna kaylûle uykusu denilir. Bu, sıhhat kazanmak için de iyidir. Gece ibadetini yapmakta da faydalıdır. O bakımdan mümkünse, gündüzün öğleye yarım saat, 45 dakika kalan bir vaktinde veya öğle namazından, yemeğinden hemen sonra şöyle bir uzanarak istirahat ettikleri takdirde o sıkıntılar bertaraf olabilir. Bu iki tavsiyeyi kendilerine tavsiye ederim.

Eğer başka hiç çareleri yoksa yatsıdan sonra hemen erken yatıp ders çalışmasını sa-hurdan sonraya bırakmalarını tavsiye ederim.

Çünkü zaten o vakitte hafıza daha kuvvetlidir. Hafız olanlara sorun; umumiyetle hafızlıklarını o vakitte yapmışlardır. Yani zihin müsaittir, dinlenmiş olarak daha iyi yapar. Akşamüstü zaten bütün gün yorulmuş olan zihinle dersi çalışmak için uğraşırsın, uğraşırsın, aklına girmez. Halbuki dinlenmiş olarak yatıp da sahur vaktinde, seher vaktinde ders çalışırsan, iki rekât namazını kıldıktan sonra, öğrenmen daha rahat olur.

Soru: Bir şehre gelen suya lağım veya başka pislik suları karışabiliyormuş, bununla abdest almak câiz mi?

Cevap: Gazeteler yazıyor. Sular kesildiği zaman su borularının tazyiklerinden etraftaki pis sular içeriye sızabiliyor ve böylece su pis olabilir, deniliyor. Bu tabii umumi, genel, her zamanki bir durum değildir. Yani o suyun ilk geldiği zamanda suyu biraz akıtırsınız.

Zaten bir ihtimal üzerine su pis sayılmaz. “Acaba karışmış mı?” “Acaba karışmamış mı?” diye de düşünebiliriz. Binâenaleyh, ondan dolayı su hükmen pis olmaz. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki; hangi zaman musluktan akan suyla abdest alsanız, “Acaba künklerden bir

yerden bir sızıntı olmuş mudur?” diye tereddüt etmek, vesvese etmek yoktur. Su temizdir. Abdest alabilirsiniz. Vesvesenin yenilmesi için başka bir şey söylemeye lüzum görmüyorum. Ama gazeteler yazdı, radyolar söyledi;

“Suların kesildiği zaman ilk suyu içmeyin.” dediler.

Tamam, o zaman biraz akıtırsınız. Akıttıktan sonra onlar gitmiş olur. Ondan sonra abdest alabilirsiniz.

Soru: Kolonya gibi şeylerin dökülmesi abdeste zarar verir mi?

Cevap: Bu hususta ihtilaf vardır. Kolonyayı necasetten sayanlar, içinde alkol olduğu için ellerin yıkanması gerektiğini söylüyorlar. Ama necaset değildir. Çünkü kendisi bizzat içki değildir. Bir kimyevî maddedir ve burada içki olarak kullanılmamaktadır. Kolonya başka bir maksatla kullanılmaktadır diye temiz olduğuna dair hükmeden alimler de vardır. İhtilaf-tan kurtulmak için kolonya sürmüşse ellerini yıkaması uygun olur. Yıkamasa da abdestine zarar vermez.

Soru: eşme sularında bulunan klor ve buna benzer suyun kokusunu, tadını değiştiren maddelerin mahzuru var mıdır?

Cevap: O miktarın mahzuru yoktur. Aslında o klor mikropları da öldürmek için konulan, pis olmayan bir maddedir. Yani necis, necaset tarzında bir şey değildir. Temizleyici, dezenfektan, mikrop öldürücü bir maddedir. Onun zararı yoktur. Yani kokusunda bir değişiklik yapsa da temizleyici, mikropları öldürücü olduğu için onun olmasında bir mahzur yoktur.

Esasen sular hiçbir yerde hiçbir zaman, dağdaki çeşmelerde bile sâfî değildir. Ya içinde kireç vardır, ya alçı vardır, ya madenler vardır, ya daha başka şeyler vardır. Onlar suyun abdest alma vasfına zarar vermiyor.

Soru: Sabah namazından sonra musafaha yapmaya günah diyen kimseler var.

Cevap: Bunun bir mahzuru yoktur. Musafaha günah olmaz. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in tavsiye ettiği bir şeydir. "İki müslüman musafaha yaptığı zaman günahları dökülüyor." diye bildiriliyor. Yalnız

bunun mahzurlu olan şekli; her namazdan sonra sanki böyle bir [namazın] töreniymiş, bir merasimmiş tarzında muntazaman yapıyorlar. O zaman o sanki dinin asıllarından, esaslarından bir parçaymış gibi... Bilmeyen insan onu yanlış değerlendirebilir. O bakımdan mahzurlu oluyor. Yoksa bir mahzuru yoktur, insan her zaman musafaha yapabilir. Sonra, caminin içinde bir ibadet havası vehmedilmesin diye yapılmaması söylenebilirse bile, caminin dışında hiçbir mahzuru yoktur. Caminin dışına çıkmış, orada herkes musafaha ediyor. Sevabı vardır, vebali yoktur, günahı yoktur. Belki caminin içinde öteki namaz kılanlara mâni olmaması bakımından düşünülebilir. Hülâsası, mahzurlu değildir.

Soru: Sünnet namazından sonra İhlâs-ı Şerîf okumak bid'at deniliyor.

Cevap: “Bid'at” diyenler bu gibi şeylerde aşırı davranıyorlar. Kur'ân-ı Kerîm okumak genel olarak sevaptır. İhlâs-ı Şerîfler sevaptır. İhlâs-ı Şerîfler okunduğu zaman, bir ihlâs-ı şerîfin sevabı sülüsü Kur'an'a bedeldir.

Genel bir hüküm varken ne diye günah diye bir hüküm çıkartılıyor? Kur'an okumak sevap iken ne diye çıkartılıyor?

Ancak şu sebepten olabilir ki; hani İhlâs'ı okurken burada bazı namaz kılanlar acaba kulağına o ses gider de şaşırır mı filan diye olabilir. O zaman İhlâs değil tüm Kur'ân-ı Kerîm, hatim vesaire hepsi günahdır demek lazım. O da öyle değildir; camide kaçınılmaz bir durum var, herkes aynı zamanda gelmiyor. İşin sonunu almak da mümkün olmuyor. Birisi önden geliyor oturuyor, ötekisi sonradan geliyor, "Namazı tamamlayacağım, daha bunlar oturuyor." diyor. O bakımdan bunları bid'at saymak doğru değildir. Sevaplı bir şeydir. Hem de bir faydası da vardır. Çünkü İhlâslar okunmaya başladığı zaman bu sefer yeni gelen şahıs;

"Ha, vakit kalmamış artık, farz namaza durmaları yaklaşmış; binâenaleyh ben sünneti sonra kılayım." diyor.

Böylece *Allahu Ekber* demiş olsa namazı tamamlaması gerekecek veyahut acele etmesi gerekecek; o durumdan kurtulmuş oluyor. Bakış açılarına göre mesele değişiyor. Netice itibariyle Kur'an okumaktır, netice itibariyle

musafaha etmektir; bu gibi şeyleri büyük münakaşa mevzuu yapmak bence uygun olmuyor.

Soru: Vahdet-i vücud nedir? Muhyiddin-i Arabî'nin tanımladığı vahdet-i vücûd nasıldır? İmâm-ı Rabbânî, Muhyiddin-i Arabî'nin savunduğu vahdet-i vücûda nasıl ve niçin karşı çıkmıştır? Açıklar mısınız?

Cevap: Bu önemli bir konudur. Biraz da uzun bir konudur. Vahdet-i vücûd; varlığın hakiki sahibinin Allahu Teâlâ hazretleri olduğunun idrakidir. Bizim varlıklarımızın da mecazî mânada varlık olduğunu, aslında fâni varlıklar olduğumuzu, varlığımızın da Allah'tan olduğunu idrakten doğan bir yüksek haldir. Çok zikir yapan, çok derin tefekkür eden insanların zihinlerinin ulaştığı bir idrak seviyesidir bu. Bilmeyen insanların ne anladığı, anlayacağı bir şeydir ne de ileri geri söz söyleyeceği bir noktadır. Bilmeyen insan "Vay böyle demiş, kâfir oldu..." sanır, halbuki onun seviyesinde değil. O adam zikirle, fikirle o gerçeği sezinledi. Bilen insanların seyr ü sülûk esnasında yükseklerden bir merhalesidir, bir idrakidir.

İmâm-ı Rabbânî hazretleri diyor ki;

“Bu hâli, bu duyguyu ben de sezinledim.”

İnsan kendi yokluğunu, fâniliğini hissedince, -hani fenâfillâh makamı var diye duyarsınız ya- fenâfillah makamını hissedince, o makama ulaşıp tadınca; “Ya ben diye bir şey yok ki... Ben neyim? Yokum, hiçim.” diye o idrak içine iyice yerleştikten sonra, o zaman ne var? “Ben yokum, Allah var. Her şey fâni, sadece Allah var.” diye bir idrakten kaynaklanıyor. “Acaba işin aslı böyle midir diye düşündüm.” der İmâm-ı Rabbânî hazretleri. Muhyiddin-i Arabî’yi okumuş; saygılı, sevgili, o halleri tadan bir kimse. Bu meseleleri karşılıklı sohbet yoluyla birbirleriyle konuşabilecek, birbirleriyle aşık atabilecek kıratta insanlar.

“Bir müddet onu haklı [gibi gördüğüm] halde, anladım ki sonunda, işin aslı bu değildir; vahdet-i şühûddur.”

Cümle şahitler, cümle mezâhir, cümle varlıklar Allahu Teâlâ hazretlerinin varlıklarının şahitleridir. Varlıklarını ondan almaktadır. Ama kul kuldur, mahluk mahluktur, Hâlık Hâlık’tır. O bir haldir, lezzettir, keyiftir, sezgidir, mânevî ilerlemekten doğan insanın bir duygu sarhoşluğudur.

“Hiçbir şey yok be ortada, sadece Rabbim var!” diye bir keyif hâlidir, diye onu öyle bu tarzda hoş görmekle beraber daha ötesinde asıl hâlin vahdet-i şühûd hâli olduğunu zikrediyor. O bakımdan İmâm-ı Rabbânî hazretleri vahdet-i şühûd fikirleriyle tanınmıştır.

Muhyiddin-i Arabî hazretleri de mahlukâtın fâniliğini çok net gördüğü için “Yok bunlar ya! Bunlara varlık izafe edilir mi? Ne bunlar ya?” gibilerden onları da yok saydığından onda da vahdet-i vücûd mânası galiptir.

Nereye baksa Allahu Teâlâ hazretlerinin kudretini, varlığını gördüğündendir; yoksa âyetleri, hadisleri bilmediğinden değildir. O bakış tarzındandır. Ağaca bakıyor; ağaç olarak görmüyor, Rabbimiz’in bir sanatı olarak görüyor. Her şeyi öyle gördüğündendir.

Benim tavsiyem; insan bildiği, yaşadığı seviyeden konuşmalıdır, bilmediği şeye karışmamalıdır. Çünkü “dünya yuvarlak” demiş bizim alimler, bunu tespit etmişler. Avrupalılar da sonra almış, Galile vesaire filan da söylemiş ama hıristiyanlar “Yok düzdür, işte görmüyor musun, yuvarlak olsaydı alt taraftan aşağı düşerdik...” gibi hikâyelerle

karşı çıkmışlar. Ama bilmeyen şöyle kenarda dursun, çizmeden yukarıya çıkmasın.

Hani ressamın birisi sergi açmış da, bir de güzel resim yapmış. Bir kahraman adam, beyaz atın üstünde şahlanmış, şahane bir tablo. Kendisi de tebdîl-i kıyafet, halkın arasına katılmış, bakalım resimlerimi halk beğeniyor mu, ne diyor diye. Birileri, bir kalabalık gelmişler, yaptığı tablonun karşısında; “Vay be, ne kadar güzel resim ya, ne de güzel yapmış...” diye “şurası şöyle, burası böyle...” diye konuşurken o da yanaşmış. Onlar da bakıyor. Bir taraftan da bakıyor gibi yaparken tenkitlerini alıyor, dinliyor.

Bir tanesi;

“Aa! Bu ne biçim ressam? Çizmeyi yanlış yapmış!” demiş.

“Çizme böyle olmaz ki; çizmenin bir parçası şöyle olur, oradan şöyle gelir, şuradan şu eklenir, şurada ökçe olur, burada üst taraf olur. Bu çizmeyi yanlış yapmış.” demiş.

Ressam da kulak misafiri, seyrediyormuş gibi yapıp dinliyor. Bakmış, hakikaten onu ezberden çizdi, kafasından; çizmenin hakiki

Çizme ustası tarafından yapılan şekline pek uymuyor; tamam, haklı. Ondan sonra izmecici başlamış;

“Hem urada u sarı rengi niye kullandı, u onun yanında u renk olsaydı, bu renk olsaydı...”

Onu sanat zevkiyle şöyle bir düşünmüş, bakmış ki tenkitleri doğru değil;

“Ahbap, sen çizmeden yukarıya çıkma! izmedeki tenkidin tamam ama oradan yukarıda başladın zırvalamaya. izmeden yukarıya çıkma!” demiş.

Bu gibi konular yüksek konular olduğu için aşağıdaki bir şahıs bu sefer “Vahdet-i vücûd yanlış” diyecek, falanca alime veryansın edecek. Halbuki o alimler senin kadar âyet biliyor, hadis biliyor, senden fazla zikrediyor, gecelerini ibadetle geçiriyor. Alim insanlar, müderris insanlar. Bunların hepsini bilen insanlar.

Neden böyle demişler?

Dünyayı bir hayal gibi görmüşler, bir zıll gibi, bir Hacivat-Karagöz oyununda perdede bir gölge gibi görmüşler. Nedir bunlar, bu mezâhir?

Cümle gölge...

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ

Küllü men aleyhâ fân. “Her şey yeryüzünde fânidir.”⁵ *Ve yebkâ vechü rabbike zü’l-celâli ve’l-ikrâm* dediği gibi âyet-i kerîmenin⁶, her şeyi fâni gördüklerinden, o neşeyle, o keyif, o zevkle, o sekr haliyle onu söylemiş oluyorlar, diye onların kendilerine göre bir izahları vardır.

Anlamayana, o seviyede olmayana anlatmak da biraz zordur.

Uzaya gidip de uzay mekiğinin içinde baş aşağı, baş yukarı havada uçarak giden bir insanı buradaki anlayamaz.

Neden?

Orada yer çekimi yok. Yaşayan bilir işte, sen anlayamazsın. Oraya gitsen orada durumun biraz başka türlü olduğunu göreceksin.

---

⁵ 55/Rahmân, 26.

⁶ 55/Rahmân, 27.

Uzay mekiğinin dışına çıkıyor, havada duruyor; düşme yok, bir şey yok.

Neden?

Yerçekimi yok.

“Nasıl olur ya, biz burada minarenin dışına çıksak pat aşağı düşeriz...”

Düşersin ama orası uzay, burası başka yer.

Onun gibi yani.

Bizim büyüğümüz İmâm-ı Rabbânî hazretleri diyor ki;

“Ben de bunu sezinledim, bir ara böyle bir duyguda bulundum ama sonradan gördüm ki esas olan vahdet-i şühûddur.”

Allah şefaatlerine erdirsin.

Soru: Vesvese insanı küfre götürür mü? Vesvesenin kaynağı nedir? Hangi sebepten dolayı vesvese zuhur eder? Vesveseden korunmak için ne yapmak gerekir?

Cevap: Vesvesenin bir kaynağı şeytandır. Vesvâs.

مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

*Min ŧerri'l-vesvâsi'l-hannâs ellezî yuves-
fisû fî sudûri'n-nâs mine'l-cinneti ve'n-nâs.*⁷

ŧeytan insanın kalbine vesvese verir; fıs fıs, fıs fıs... İçine bazı ŧeyler söylüyor, insanın kafasını, aklını karıŧtırıyor. ŧeytanın bir vesvesesi vardır.

Bir de nefsin vesvesesi vardır.

وَنَعْلَمُ مَا تُوسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ

Ve na'lemu mâ tuvesvisu bihî nefsuhû
âyet-i kerîmesinde⁸ bildiriliyor; nefsin de insana vesvesesi vardır.

Demek ki içeriden gelen duygular, düşüncelerin, kaynaklarından birisi ŧeytandır, vesvese verir; ikincisi nefistir. Nefis de insana bazı vesveseler verir.

Bu vesveselerden kurtulmanın çaresi, bir kere ilimdir. İlim erbabı ilmi öğrenir, ilme

---

⁷ 114/Nâs, 4-5-6.

⁸ 50/Kaf, 16.

dayanır, âyete, hadise dayanır; vesvese geldiği zaman elinin tersiyle bir çarpar “Defol, çekil!” diye, vesvese onun yanına yanaşamaz. Çünkü biliyor, alim; cahil değil. Vesvese cahil insana, bilmeyen insana bilmediği konuda [huzursuz eder.]

Onun için o konuyu insan bilimsel olarak, şeriatin ilimleri yönünden okuyup incelediği zaman tamam, anlar.

“Acaba benim abdestim kaçtı mı ki...”

Ne oldu, hayrola?

“Kaçar gibi hissettim de...”

Kitabı aç, gör; kaçar gibi hissetmekle abdest bozulmuyor. Abdestin vardır.

“Ama ya kaçtıysa?..”

“Ya kaçtıysa”ya itibar etmiyor. Şeriatimiz öyle şeylere itibar etmiyor. Şeriatte her şey böyle jilette çizilmiş, kesilmiş gibi keskindir, bellidir. Abdestin kesin olarak kaçmışsa belli olur, ya sestem belli olur, ya kokudan belli olur, ya bir alametten belli olur. Böyle bir alamet yoksa...

“Kıpırdayıverdi, kaçtı gibi oldu...”

Bunlara hiç itibar yoktur. Tamam, ilmen bunu bilirsin, vesveseden kurtulursun.

Vesveseden kurtulmanın bir başka çaresi abdestli olmaktır. Abdestli olduğu zaman şeytan yanına sokulamaz da vesvese veremez. Zikir ve Kur'an ile meşgul olan insana şeytan sokulup vesvese veremez. Rabbine tevekkül eden kimseye şeytan vesvese veremez. Kur'ân-ı Kerîm'den *kul hüvellâh, kul eûzü bi-rabbi'l-felak, kul eûzü bi-rabbi'n-nâs* sûreleri de zaten vesveseyi defetmek için indirilmiş sûrelerdir. Onları okuduğu zaman Allah'ın izniyle vesvese zâil olur.

Vesveseye iltifat ettikçe şımarır, büyür. Vesveseye hiç iltifat etmemek lazım.

“Evet hocam, dediğin doğru. Tamam, ben de kitapta öyle okumuştum. Ama durumum müsait, zamanım da müsait; bir abdest daha alıvereyim...”

Yok, gel buraya, gel.

“Ya müsaade et, bir abdest alayım.”

Hayır, kıl bakalım şurada, şu abdestle o namazı kıl.

Neden?

Sen oraya gidersen, şeytanın sanatıdır o. Sen oradan abdest alırsın, merdivenlerden çıkarken yine kaçtı gibi gelir. Yine gidersin, yine kaçtı gibi gelir. Şeytanın maskarası olursun. Ona iltifat etmeyeceksin.

“Benim abdestim kaçmadı, tamam.”

“Hocam sabahleyin abdest aldığımı biliyorum da ama acaba kaçtı mı ki, kaçmadı mı ki, onu bilemiyorum?”

Tamam, abdesti kesin olarak aldığını biliyorsan abdestin vardır. Çünkü yakîn şek ile zâil olmaz. Senin abdestin var.

“Ya kaçırmışsam arada?..”

Kıl namazı! Öyle şey yok. “Ya kaçırmışsam” dersin gidersin gümbürtüye.

“Namazı üç rekât mı kıldım, acaba dört rekâtım tamam oldu mu?..”

Şöyle bir düşün; hangisi daha kuvvetli?

“Galiba üç kıldım.”

Tamam; dörde tamamla.

“Ya beş olduysa?”

Beş olsun ya, işte dörde tamamla, kıl. Kanaatin dört idi ya. Dört, tamam. Ya beş olduysa? Allah beşi de kabul eder. Yani o mânada senin kanaatin dört olduğundan beşi de kabul eder. Ona yüz vermeyeceksin.

“Hocam, bu namaz pek içime sinmedi, bir daha kılayım.”

Bir daha kılamazsın, yine vesvese gelecek. Yine gelecek. Tecrübeyle sabittir. *Allahu Ekber* dersin, üçüncü rekâta yine şaşırırsın. Şeytanın oyunudur bu, yani mesleği budur.

Şeytanın bir çeşidi var, adı var, -hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz bildiriyor- görevi var. Özel görevli, özel tim. Özel vazifesi; abdest alan insanın abdestini kaçırdı hissini vermek. Şeytan, adı var, vazifesi var, Peygamber Efendimiz bildiriyor hadîs-i şerîfte; işi o.

Birisi abdest alıyormuş, ondan sonra yarıda kesip bir daha alıyormuş, bir daha alıyormuş... Peygamber Efendimiz;

“Ne oldu?” diyor.

“Kaçtı sanıyorum.”

“Hayır, ya yellenmenin sesini duyacaksın, ya ayan beyan kokusunu duyacaksın. Öyle

kıyırđanmakla kaçmış olmaz. şeytan bunu vesvese olarak veriyor.”

O bakımdan yüz vermemek de icap ediyor. Konuyu iyi bilmek ve yüz vermemek.

Soru: Unutkanlığa karşı ne yapmamız gerekir?

Cevap: Unutkanlığın çaresi, günahlardan kesilmektir. İnsanlar günahlara daldıkça unutkanlığı artar. Günah hafızayı zayıflatan bir haslettir. Onun için kişinin günahlardan sakınması, takvâ ehli olması lazım. O zaman unutkanlığı zâil olur; Allah'ın izniyle izâle olur. Abdestli gezsın, günahlardan kendisini iyi korusun, teheccüd namazı kılsın, dua etsin.

Soru: Devletin vermiş olduğu harç ve kredilerden alalım mı?

Cevap: Tabii ihtiyacı varsa, onunla okuyacak... Devletin böyle bir yardım yapmaya, yani talebeleri desteklemeye hakkı vardır. Alabilir, Allah'ın izniyle.

Soru: Kadınlar toplanıp yanlarında mahremeleri olmaksızın hacca gitmeyi düşünüyorlar, câiz midir?

Cevap: Bizim mezhebimizde câiz değildir. Bu mesele Peygamber *sallallahu aleyhi ve*

sellem Efendimiz'in hadîs-i şerîfine dayanır. Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* bir hadîs-i şerîfinde;

“Allah’a ve âhiret gününe inanan bir kadın yanında mahremi olmadan sefer mesafesine gitmesin. Allah’a ve âhiret gününe inanıyorsa, imanı sağlamsa gitmesin.” diye buyuruyor.

Onun için mahremi olmayan bir insanın kadınlar olarak gitmesi uygun değildir. Başka bazı mezheplerde “Emniyet, yol şartları, vesaire müsaitse olabilir.” gibi bazı müsaade kapıları olabilir.

Bizim Hanefî mezhebinde böyle bir şey yok.

Bunu ben de tavsiye etmem. Çünkü kadın âcizdir; hastalanır, bayılır, ayılır, muamelelerin yapılması gerekir. Yolculukta uzun zamanlar yolda yatacaktır. Karayoluyla gidecekse otobüslerde vesairelerde, mola yerlerinde abdest bozması gerekir, yüznumaralar muntazam değildir, işini görmesi kolay değildir, alış veriş yapması kolay değildir... Ben tavsiye etmem.

Bizim mezhebimize [göre] yapmaları uygun olur.

Allah hayırlarınızı kabul etsin, iki cihanda aziz olun.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24 Cemâziye'l-Evvel 1410 /

23.12.1989

Sapanca/ Sakarya

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

